

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Hodnocení magisterské práce – posudek oponenta

Název práce: Zdravotní stav nezaměstnaných v předdůchodovém věku

Autor: Bc. Lukáš Müller

Student si pro svou magisterskou práci vybral zajímavé a aktuální téma *Zdravotní stav nezaměstnaných v předdůchodovém věku (Případová studie okresu Teplice)*. Autor si stanovil na začátku práce tři cíle (str.11). Ze všech tří cílů se podařilo autorovi splnit třetí – otestování kombinace použitých nástrojů. První dva cíle (*Zjistit vliv zdravotního stavu nezaměstnaných v předdůchodovém věku (starších 45-ti let) na jejich uplatnitelnost na místním trhu práce a Zhodnotit vliv vybraných sociálních a ekonomických determinant na zdravotní stav této skupiny nezaměstnaných*) v práci nebyly plně naplněny. Přínosnější by bylo, kdyby si autor vybral jeden hlavní cíl. Práce je dobře a logicky strukturovaná a úroveň jazykového zpracování je odpovídající magisterské úrovni, přestože je v práci řada překlepů (např.str.12, 30, 44, 48, 50, 52).

V metodologické části (str.12-13) autor představuje tři základní metody. Pozitivně hodnotím, že autor pracuje s primárními daty, v případě analýzy dat s daty Úřadu práce, v případě dotazníkového šetření a rozhovorů si autor data sám sebral. Počet respondentů byl v obou případech, tj. 77 pro dotazníkové šetření a 7 pro rozhovory, pro účely magisterské práce dostačující. Autor při tvorbě dotazníku vhodně vycházel ze standardizovaného dotazníku Euroqol.

Stěžejní část práce je rozdělena do čtyř částí - teoretická východiska, politika zaměstnanosti ve vztahu k ohroženým skupinám na trhu práce, charakteristice zkoumaného regionu a přibližně třetinu práce tvoří samotná analytická část.

V části *Teoretická východiska* autor uvádí do problematiky přehlednou mapou teoretických konceptů (schéma 1, str. 14) a většinu z nich se v dalších podkapitolách věnuje. Zatímco v podkapitolách vztahujících se k problematice zdraví (6.2-6.4) využívá autor několika zdrojů, v podkapitole 6.5.1 *Segmentace trhu* (str. 23-24) a 6.6.4 *Typy nezaměstnanosti* (str. 27-29) čerpá pouze s jednou výjimkou z Mareše (2002) a podobně v 6.6.3 *Teoretická pojetí nezaměstnanosti* (str.26 – 27) s jednou výjimkou pouze z Brožové (2003), aniž by popsané klasifikace nějakým způsobem diskutoval nebo reflektoval. Negativně hodnotím pojetí kapitoly 6.5.2 *Teorie lidského kapitálu* (str. 24), kde sice autor hned v první větě uvádí, že „*vidění fungování trhu významně ovlivnila*“, ale v následujících dvou větách již neříká jak. V kapitole 7.3 *Sociální ekonomika jako alternativní možnost uplatnění* (str. 39) bych očekávala více zdrojů, než pouze jeden, zejména proto, že se na koncept sociálních firem odvolává autor v závěru jako na jedno z možných řešení (str.71).

Kapitola 8 *Charakteristika zkoumaného regionu* je čistě popisnou a seznamuje nás s okresem Teplice a jeho základními ukazateli. V kapitole 8.2 *Obyvatelstvo* (str.40) by bylo vhodné uvést zdroj k demografickým informacím, obdobně v kapitole 8.4 *Situace na místním trhu práce* (str.43-44) k údajům o trhu práce nebo grafu 3, který autor vytvořil, předpokládám, na základě dat z ČSÚ nebo úřadu práce. V kapitole 8.3 *Ekonomika regionu* (str.42-43) uvádí

autor silné a slabé stránky Ústeckého kraje z dokumentu Analýza stavu a vývoje trhu práce v Ústeckém kraji za rok 2006 (mimořádně v textu uvádí jako autora MPSV str. 43, v literatuře pak Úřad práce v Ústí nad Labem str. 78). Škoda, že autor neudělal další krok a nevytvořil vlastní analýzu silných a slabých stránek Teplického okresu.

Devátá část je věnována analýze. Analytický rámec (str. 45) v kapitole 9.1 *Analytický rámec* by si zasloužil alespoň několik slov komentáře. V kapitole 9.2 *Struktura nezaměstnaných starších 45-ti let* je odvážné pouze na základě údajů v grafu 4 (str.46) dojít k závěru „*zdravotní omezení jsou pro starší uchazeče mnohem významnějším faktorem, než je tomu u mladších nezaměstnaných*“ (str. 46). Předpokládám, že autor měl na mysli faktor ovlivňující zaměstnavatelnost. Autor si ale nemůže být na základě daných údajů jistý kauzalitou, graf stejně tak dobře může poukazovat pouze na to, že ve vyšších věkových kategoriích častěji uchazeči splňují podmínky udělení statutu OZP. Pro konkrétnější závěr by bylo potřebné srovnání s odpovídajícími věkovými kategoriemi populace ČR v produktivním věku. Podobně nehodnotím zjištění „*mezi staršími uchazeči jsou výrazně častěji zastoupeni uchazeči se zdravotním postižením*“ (str.49) jako přínosné, neboť v celkové populaci starší občané také mají častěji zdravotní postižení než mladší. V čem je tedy přínos daného zjištění?

Na str.48 autor znenadání začíná hovořit o hypotézách. V předchozím textu ale o nich není ani zmínka. Předpokládám, že je autor zapomněl do textu zařadit. (Pracovní hypotézy jsou uvedeny v tezích magisterské práce, ale jsou jiného znění a pracují ještě s věkovou kategorií 50+).

Kladně hodnotím kapitolu 9.3 *Dotazníkové šetření uchazečů*, ve které autor systematicky a přehledně prezentuje dotazníkové šetření. Pouze v případě stanovených hypotéz (str. 53) bych doporučovala uvádět „*subjektivní zdravotní stav*“ i přímo v hypotézách. Kapitolu vhodně doplňují grafy, které umožňují čtenáři se lépe orientovat.

Obdobně kladně hodnotím kapitolu 9.4 *Rozhovory s uchazeči*, kde autor prezentuje výsledky rozhovorů. V celé kapitole by nebylo na škodu uvádět počty respondentů, které se vztahují k daným komentářům, např. v kapitole 9.4.2 *Příčiny ztráty zaměstnání* „*Uchazeči se o příčinách ztráty zaměstnání vyjadřovali velmi shodně jako o důsledku snižování stavů zaměstnanců*“ (str.65) jde o všech 7 respondentů nebo 6 ze 7 respondentů nebo jsou zahrnuti i neformální rozhovory. Pozitivně hodnotím i fakt, že autor zmínil i postřehy z provádění rozhovorů, které měly vztah ke zkoumanému tématu.

V kapitole 10 *Zdravotní omezení jako příčina i důsledek kumulace handicapů u osob v předdůchodovém věku* autor shrnuje poznatky z předchozích analýz. Přínosným je kauzální model (schéma 6 str. 69), který odráží výsledky analýz. V *Závěru* pak autor navrhuje základní opatření jak v oblasti prevence, tak následných opatření.

Magisterská práce splňuje všechny formální požadavky a práce, i přes kritizovaná místa, jako celek je vypracována na dobré úrovni. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze 26.1.2010

Ing. Mgr. Olga Angelovská
oponentka